

מחודדים

ת"ר ושננתם שיהיו דברי תורה מחודדים בפ"ך (קידושין ל.)

מערכת: 073-249-0403
sikumhadaf12@gmail.com

לע"נ

הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
גלב"ע כ"ו ניסן תשע"ז

גליון
273

נדרי דף ע"ה . יום א' פרשת שמות
ט"ו טבת תשפ"ג

דף ע"ה - ע"א

משנה . האומר לאשתו כל הנדרים שתדורי מאותה שעה שאצא מכאן עד שאבא ממקום פלוני יהיו מופרים: לרבי אליעזר מופרים בקל וחומר - מה אם יכול להפר נדרים שבאו לכלל איסור, כל שכן שיכול להפר נדרים שלא באו לכלל איסור, אבל אם אמר שכולם יהיו קיימין לא אמר כלום, שכיון שעדיין לא חלו אינם חזקים שיוכל לקיימם, לחכמים גם אינו יכול להפר, שנאמר 'אשה יקימנו ואשה יפרנו' - הקיש הכתוב, שרק נדרים שחלו ובאו לכלל הקם באו לכלל הפר.

דף ע"ה - ע"ב

איבעיא בשיטת רבי אליעזר שיכול להפר קודם שגדרה - אם אינם חלים כלל, או שחלים ובטלים מיד, ונפקא מינה: נדרה היא בנזיר, ובא אחר ואמר: 'אני כמוה', שאם אינו חל - אינו נזיר, ואם חל ובטל - הרי הוא נזיר. [ואינו דומה לבשר שלמים לפניו ואמר 'זה כזה' שבהיתר הוא מתפיס - ש'זה כזה' היינו כמו שהוא עכשיו, אבל כאן אמרה 'הריני נזירה' ולכן כשאמר 'אני כמוה' משמע שמתפיס בנזירות שאמרה היא. ואינו דומה לתולה נדרו באחר שאם הותר העיקר הותר התלוי בו - שהיינו דווקא בהתרת חכם שעוקר הנדר למפרע כאילו לא היה הנדר מעולם, אבל בהפרת הבעל שאינה אלא מכאן ולהבא, בהפרת האשה לא הופר התלוי בה].

סברו להוכיח שלרבי אליעזר אינם חלים כלל, שכך משמע הקל וחומר - אם הפרה מבטלת נדרים שחלו כבר, כל שכן שמעכבת שלא יחולו, שאילו חלים ובטלים הרי חלו ואין זה קל וחומר. ודחו: גם אם חלים ובטלים שייך הקל וחומר - אם הפרה מבטלת נדרים שחלו ולא היתה הפרה עמהם, כל שכן שתפר נדרים

נדרי דף ע"ד . יום שב"ק פר' ויחי
י"ד טבת תשפ"ג

דף ע"ד - ע"א

נדרי שומרת יבם: לרבי אליעזר - היבם מפר, שמה אם אשה שקנה הוא לעצמו מפר, קל וחומר באשה שהקנו לו מן השמים, ואפילו שומרת יבם לשני יבמים אם עשה אחד מהם מאמר מפר, שסובר כבית שמאי שמאמר קונה ככנוסה ופוטרה בגט ולא בחליצה.

לרבי יהושע - שומרת יבם ליבם אחד הרי הוא מפר, שיש זיקה [וזיקה ככנוסה ומפר לבדו, או אינה ככנוסה ומפר בשותפות האב], אבל לשני יבמים לא, שאין ברירה. ואף שעשה אחד מאמר, כיון שהאח השני יכול לאסרה עליו בגט או ביאה, לכן גרועה מארוסה שהרי אין יכול לאסור ארוסה על הארוס.

לרבי עקיבא - אין היבם מפר, שאין זיקה.

לשיטת האמורא רב אלעזר שגם לבית שמאי מאמר מועיל רק לדחות צרה ואינו קונה קנין גמור, היבם יכול להפר לשיטת התנא רבי אליעזר, כיון שסובר שבעלה החייב במזונותיה יכול להפר שנודרת עד דעתו, וגם כאן מדובר ביבם שעמד בדין וברח שחייב במזונותיה. [וב' פירושים בדעת רבי יהושע שביבם אחד יכול להפר: א. סובר יש זיקה כדלעיל. ב. מדובר באופן שחייב במזונותיה, וסובר כרבי אליעזר שלכן יכול להפר, אבל בשני יבמים שאחד יכול לאסרה עליו אינה נודרת על דעת הארוס שעמד בדין].

דף ע"ד - ע"ב

לרבי אליעזר ששומרת יבם לשני יבמים אם עשה היבם מאמר מפר לה, אף שמקורו בקל וחומר מאשה שקנה הוא לאשה שהקנו לו מן השמים - היינו שקנה הוא במאמר מכח זיקה שהיא מן השמים.

מאמר אם אירוסין עושה - מה שאמר רבי אליעזר שהיבם מיפר נדריה היינו בשותפות אביה, ואם נשואין עושה - מפר היבם לבדו.

אדוויס-הרבה יותר מיעוץ

יסודי

חסכוני

היימיש

הגליון בחסות:

מאיר כץ 052.712.6278 \ Advice7171@gmail.com

שנולדו במומם עמהם - ההפרה שנולדה יחד עם חלות הנדר.

שנינו בברייתא שרבי אליעזר למד דינו בקל וחומר אחר: מה נדרי עצמו שאינו יכול להפר אותם אחר שכבר נדר, מכל מקום יכול להפר קודם שנדרם - בתנאי שכל מה שעתידי לנדור יהא בטל, נדרי אשתו שיכול להפר אחר שנדרה, כל שכן שיוכל להפר קודם שנדרה. וסברו להוכיח מכך שאינם חלים כלל, בדומה לתנאי שהוא עושה קודם שנודר שגורם שלא יחול כלל הנדר. ודחו שיש לומר שאין הכוונה להשוות הדינים ממש, אלא תנאי שמתנה על נדריו גורם שלא יחול הנדר כלל [שכיון ששכח תנאו בשעת נדרו הרי זה נדר בטעות], והפרת נדרי אשתו קודם שנדרה גורם שיחול הנדר ויבטל מיד [שבזה לא שייך לומר שהנדר בטעות. ואף על פי כן שייך ללמוד הקל וחומר, שכיון שבנדרי עצמו טעות שקודם נדרו גורמת שלא יחול הנדר, אף שבאופן זה אין שייך לבטל הנדר אחר שכבר נדר - שהרי כל פתח שפותחים לו מגלה שנדר טעות, ואעפ"כ צריך שאחרים יתירו לו, כל שכן בהפרת בעל שכשנעשית אחר הנדר עוקרת אותו מכאן ולהבא, כשנעשית קודם הנדר יש לה לגרום שהנדר יבטל מיד אחר שיחול].

נדרי דף ע"ו. יום ב' פרשת שמות ט"ז טבת תשפ"ג

דף ע"ו - ע"א

רבי אליעזר למד שאפשר להפר נדרי אשתו קודם שנדרה בקל וחומר - אם יכול להפר נדרים שבאו לכלל איסור, כל שכן שיכול להפר קודם שבאו לכלל איסור. ולעיל (דף ע"ה:) הסתפקו בשיטת רבי אליעזר שיכול להפר קודם שנדרה - אם אינם חלים כלל, או שחלים ובטלים מיד.

חכמים ברישא דברייתא הוכיחו שלא כדברי רבי אליעזר - מטבילה במקווה, שאף שמעלה מטומאה, אינה מצילה על הטהורים שלא באו לכלל טומאה שלא יטמאו - שאם טבל אינה מועילה לו שלא יטמא אם יגע אח"כ בטומאה. ויש גורסים שהוכיחו: אדם טהור שבלע טבעת טמאה והקיא, עדיין היא טמאה, וא"כ מכח הוכחה שמקווה הנ"ל היינו צריכים לומר שאם בלע טבעת טהורה ונכנס לאהל המת אינו מצילה מלקבל טומאה, ובאמת כיון שבלועה היא אינה נטמאת, ומוכח שאין ללמוד ק"ו ממה שחל למה שעדיין לא חל, וכן בנדרים אין ללמוד ק"ו מנדרים שחלו לנדרים שעדיין לא חלו.

בסיפא דברייתא הוכיחו שלא כדברי רבי אליעזר - מטבילת כלים, שלדבריו יש ללמוד קל וחומר: אם מטבילים כלי טמא כדי שיטהר, כל שכן שתועיל טבילתו בעוד טהור לטהרו אם יטמא אחר הטבילה.

מדברי חכמים ברישא יש להוכיח שלדעת רבי אליעזר אין הנדרים חלים כלל - שהרי טענו שלדבריו יש ללמוד בקל וחומר שתהא טבילת אדם טהור במקווה מצילה אותו מלקבל טומאה, כשם שבנדרים מועילה ההפרה שלא יחול הנדר. ומדבריהם בסיפא

משמע שלדעתו הנדרים חלים ובטלים - שהרי טענו שלדבריו יש ללמוד בקל וחומר שתועיל טבילת כלים טהורים שיטהרו אחר שיטמאו. והיינו מפני שחכמים הסתפקו בדעתו, ולכן הקשו לו על שני הצדדים, שאם סובר שמכח הקל וחומר אין הנדרים חלים כלל - קשה ממקווה, ואם סובר שהם חלים ומתבטלים - קשה מטבילת כלים.

שנינו בברייתא שרבי אליעזר הוכיח כדבריו, שלומדים קל וחומר ממה שחל למה שעדיין לא חל מטרת זרעים - שהדין הוא שזרעים הזרועים בקרקע אינם מקבלים טומאה, והמקור לכך הוא מקל וחומר - מה זרעים טמאים כיון שזרעם בקרקע טהורים, שנאמר 'על כל זרע זרוע אשר יזרע טהור הוא', כל שכן שהזרועים ועומדים אינם נטמאים. וא"כ כן יש ללמוד לענין נדרים שאם מועילה הפרה לאחר שחל הנדר, כל שכן שתועיל קודם שחל. והוכיחה הגמרא מדמיון זה, שכשם שאין הזרעים הזרועים ועומדים נטמאים כלל, כך בנדרים לדעת רבי אליעזר אין הנדרים חלים כלל ע"י ההפרה הקודמת להם.

דף ע"ו - ע"ב

גם חכמים דורשים קל וחומר כעין זה שדרש רבי אליעזר, שהדין שאין אדם מוכר בתו לאמה כשהיא נערה נלמד מקל וחומר - מה מכרה כשהיא קטנה יוצאת בסימנים, כל שכן שאין יכול למכור זו שאינה מכורה שהביאה סימנים. [אך מדין זרעים הנ"ל (סוף ע"א) אין להוכיח שדרשו ק"ו כזה - א. אפשר שבאמת חולקים וסוברים שזרועים ועומדים מקבלים טומאה. ב. אפשר שסוברים שלזרועים ועומדים אין צריך קל וחומר, אלא נלמדים מגוף הפסוק 'על כל זרע זרוע' וגו']. ומה שחלקו על רבי אליעזר היינו מכח דרשת הפסוק 'אשה יקימנו ואשה יפרנו' - את שבא לכלל הקם בא לכלל הפר ואת שלא בא לכלל הקם לא בא לכלל הפר. [ומה שהקשו עליו ממקווה וטבילת כלים, לא היתה כוונתם להוכיח שאין לדרוש כלל קל וחומר כזה, אלא הוכיחו, שכשם שבמקווה דורשים הפסוקים להוציא מהקל וחומר, כך גם בנדרים יש לדרוש מהפסוקים להוציא מהקל וחומר].

משנה. זמן הפרת נדרים: לתנא במשנה ולת"ק בברייתא - כל אותו היום עד שתחשך, בין לקולא - שאם נדרה בתחילת הערב, יש לו כל הערב והיום שלאחריו, בין לחומרא - אם נדרה בסוף היום, שנאמר 'ביום שמעו', והאמור 'מיום אל יום' בא ללמד שלא רק ביום מפר אלא גם בלילה. וכן הלכה. **לרבי יוסי ב"ר יהודה ורבי אלעזר ב"ר שמעון -** הפרת נדרים מעת לעת משעת שמעו, שנאמר 'מיום אל יום', ו'ביום שמעו' מלמד שלא נטעה ש'מיום אל יום' היינו עד יום כיוצא בו בשבוע הבא.

נדרי דף ע"ז. יום ג' פרשת שמות י"ז טבת תשפ"ג

דף ע"ז - ע"א

הפרת נדרים בשבת שלא לצורך השבת: למשנתנו שמפירים נדרים רק בו ביום עד שתחשך - מפירים, כיון

שאחר השבת אינו יכול להפר [וכן הלכה]. לסוברים שמפר מעת לעת - כיון שאפשר להפר אחר השבת לא יפר בשבת.

אין נשאלים לנדרים בשבת אלא כשהם צורך השבת, ואז נשאלים אפילו היה פנאי לשאול עליהם מבעוד יום.

שאלת נדרים בשבת לצורך השבת: סבר רב יוסף לומר דווקא ביחיד מומחה, ולא בג' הדיוטות - שדומה לדין ואין דנים בשבת, לאביי מותר גם בג' הדיוטות, כיון שמתירים בעומד ובקרובים ובלילה יש היכר שאינו דומה לדין.

דף ע"ז - ע"ב

עמידה בהתרת נדרים - לסוברים שפותחים בחרטה ואין צריך עיון מתיר אפילו מעומד, לסוברים שאין פותחים בחרטה וצריך למצוא פתח לנדר - כיון שצריך עיון ישב. [להלכה שפותחים בחרטה - לרשב"א אין צריך לישב אפילו אינו מתחרט וצריך למצוא פתח, לר"ן כשאינו מתחרט צריך לישב].

בארץ ישראל אחר שהתירו החכמים נדרו של בנו של רב הונא בר אבין, אמרו לו: לך ובקש רחמים על נפשך על שחטאת, שהנודר חוטא הוא אע"פ שהוא מקיימו.

אשה שנדרה ואמר לה בעלה: 'כל הנדרים שתדורי אי אפשי שתדורי', או 'אין רצוני שתהא נודרת מכאן ואילך', אף שמשמע שנוח לו במה שנדרה עד כעת - אין זו הקמה, ועדיין יכול להפר באותו היום. אבל אם אמר 'יפה עשית שנדרת', או 'אין כמותך', או 'אם לא נדרת מדירך אני' - הרי זה קיום. שהקמה חלה גם בלשון רמז [שהרי מועילה אפילו בלב]. ויש גורסים: שהאומר לה על נדרים שנדרה 'אי אפשי שתדורי' או 'אין זה נדר' - אין זו הפרה, שאין הפרה אלא בלשון מפורש [כשם שלא חלה הפרה בלב לחוד], אבל להקמה אין צריך לשון מפורש, ולכן מועילה גם בלשונות הנ"ל.

לא יאמר לאשתו בשבת 'מופר ליכי' או 'בטילי' כדרך שאומר לה בחול, שצריך לשנות מדרכו בחול, אלא אומר לה 'טלי ואכלי' 'טלי ושתי', ומבטל בלבו, ששניהם יחדיו מועילים כהפרה גמורה.

לבית שמאי רק בשבת מועיל ביטול הנדר בלבו יחד עם אמירת 'טלי', אך בחול מוציא בשפתיו, לבית הלל גם בחול מועיל ביטול בלב עם אמירת 'טלי'.

בעל מפר - כאמור 'אשה יפרנו', דהיינו מכאן ואילך, חכם מתיר - כאמור 'לא יחל דברו', ודרשו אבל אחרים מחילים - עושים אותו חולין שבהם שייך לשון התרה, שעוקרו ומתירו מעיקרא.

חכם שאמר בלשון בעל ובעל שאמר בלשון חכם - לא אמר כלום, שנאמר 'זה הדבר' - חכם מתיר ואין בעל מתיר, בעל מפר ואין חכם מפר. [לשון 'אין כאן נדר' אין כאן שבועה] - הוא לשון התרה ולא הפרה].

נדרים דף ע"ח. יום ד' פרשת שמות

י"ח טבת תשפ"ג

דף ע"ח

נאמר 'זה הדבר' בפרשת נדרים וגם בשחוטי חוץ -

לבית הלל באו לגזירה שוה, נאמר בשחוטי חוץ 'דבר אל אהרן ואל בניו ואל כל ישראל' שכולם שוים בהם - אף נדרים נתרים על ידי שלשה הדיוטות שכשמסבירים להם מבינים. [ואף שבשחוטי חוץ כולם שוים ואף אלו שאינם מבינים כלל - מסתבר שלהתרת נדרים אין מועיל אם אינם מבינים]. ו'ראשי המטות' האמור בנדרים היינו שגם יחיד מומחה יכול להתיר. [ומכח זה למדים שבהדיוטות אין די באחד, וכיון שבאחד לא די מעמידים הגזירה שוה בג' כעין ב"ד]. וכן לומדים שחוטי חוץ מנדרים - שנשאלים על ההקדש, ואם הקדיש בהמה ושחטה בחוץ ואח"כ נשאל עליה, פטור, שהחכם עוקר ההקדש מעיקרו כשם שעוקר הנדר.

בית שמאי אין דורשים הגזירה שוה 'זה הדבר' - שסוברים שאין שאלה בהקדש [שהלא אמרו שהקדש חל גם בטעות, וא"כ לא שייך התרה], ולשיטתם 'זה הדבר' האמור בנדרים בא ללמד שחכם מתיר ואינו מפר, ובעל מפר ואינו מתיר. [וגם בית הלל מודים לדרשה זו, אלא שדורשים גם גזירה שוה, שבשחוטי חוץ 'זה הדבר' מיותר, והרי זה מופנה מצד אחד]. ו'זה הדבר' האמור בשחוטי חוץ מלמד שעל שחיטת חוץ חייב ולא על מליקת חוץ. [ובית הלל למדים זאת מ'אשר ישחט'].

מועדי ה' צריכים קידוש בית דין, שנאמר 'אשר תקראו אותם במועדם', ודורשים 'אותם' - אתם, היינו שבית דין מומחים צריכים לקדש ראשי חדשים כדי לעשות המועדות בזמנם. [ש'תקראו' נאמר למשה ואהרן, שצריכים שני מומחים כמותם, ואין בית דין שקול ולכן צריכים ג'], ו'אלה' ממעט ששבת בראשית האמורה אצל מועדות אין צריכה קידוש, שאין בית דין צריכים לקדש יום ראשון בשבוע כדי לעשות יום השביעי שבת. וכן ממעט שלהתרת נדרים האמורה אצל מועדות אין צריכים בית דין מומחים, אלא די בשלושה הדיוטות, ו'ראשי המטות' היינו שגם יחיד מומחה מתיר. [הר"ן רוצה להוכיח מכאן שצריך דיין סמוך כמו ב"ד המקדשים את החודש, לרמב"ם: רב מובהק אפילו אינו סמוך. למסקנת הר"ן: רב היותר מובהק בדורו, בדומה ל'ראשי המטות']].

נדרים דף ע"ט. יום ה' פרשת שמות

י"ט טבת תשפ"ג

דף ע"ט - ע"א

השותק כדי להקניט אשתו, שתהא סבורה שדעתו לקיים נדריה, ודעתו להפר לה לאחר מכן - לר' חנינא מפר אפילו מכאן עד י' ימים. ופרכו דבריו מברייתא, שדרשה האמור ג' פעמים בתורה שאם שתק ביום שמעו קמו נדריה - א' לשותק סתם, ב' לשותק על מנת לקיים שקיימו בלבו, ג' לשותק על מנת למיקט.

חומר בהקמה מהפרה - ששתיקה בכל יום שמעו מקיימת, וכן קיום בלב מקיימת הנדר [לאלתר אפילו באמצע יום השמיעה, ושוב אינו יכול להפר, והמקור לכך הוא משתיקה כל יום שמעו שמקיימת הנדר, אלא שנתנה לו תורה שהות כל היום שיוכל עדיין להפר כל שלא קיים בלבו], מה שאינו כן בהפרה. וחומר בהפרה מקיום - שנשאלים על הקמה ושוב יכול להפר בו ביום,

ואין נשאלים על ההיפר. ושניהם שוים - שאם קיים אינו יכול להפר, ואם הפר אינו יכול לקיים.

מפירים נדרים בשבת אפילו כשאינם לצורך השבת, לפי שאחר שחשכה אינו יכול להפר, אף על פי שאם לא היה יכול להפר אין השתיקה מורה על רצונו בנדר, אעפ"כ שתיקה מקיימת.

בעל שאמר: יודע אני שנדרים שנדרה אשתי הם נדרים אך לא ידעתי שבעל יכול להפר נדרי אשתו - יפר ביום שנודע לו שיכול להפר, שהוא 'יום שמעו'. אמר: יודע אני שיכול בעל להפר אך לא ידעתי שזה מן הנדרים שהבעל מפר - **לרבי מאיר לא יפר, ש'יום שמעו' הוא היום שיודע שיכול להפר נדרי אשתו, לחכמים יפר, שכיון שלא ידע שיכול להפר נדר זה לא נחשב יום שמיעה.**

הדרן עלך פרק נערה המאורסה

דף ע"ט - ע"ב

פרק אחד עשר - ואלו נדרים

משנה . בעל ואב מפירים נדרי עינוי נפש - שנאמר 'לענות נפש'. וכן נדרים שבינו לבינה - שנאמר 'בין איש לאשתו בין אב לבתו'.

נדרי עינוי נפש: לחכמים - אם ארחץ ואם לא ארחץ אם אתקשט ואם לא אתקשט, **לרבי יוסי -** אלו אינם עינוי נפש [אלא דברים שבינו לבינה], ועינוי נפש היינו - קונם פירות עולם עלי, אבל פירות של מדינה מסוימת או של חנווני מסוים, כיון שיכול להביא לה ממקום אחר אין זה עינוי נפש, אך אם חנווני זה מקיפו וכשאין לה מעות לא יוכל להביא לה ממקום אחר - הרי זה עינוי נפש ויכול להפר. [וכן אם נדרה מפירות מדינתה יפר אף שמותרת בפירות מדינות אחרות, שלא גרע מחנווני המקיף].

בנדרי עינוי נפש מועילה הפרתו אפילו אם יגרשה ותינשא לאחרים, אבל הפרת נדרים בינו לבינה, כשמגרשה ונשאת לאחרים מתבטלת הפרתו, אבל כל זמן שלא נשאת לאחרים ויכולה לחזור ולהינשא לו, עדיין קיימת הפרתו.

נדרי דף פ'. יום ו' פרשת שמות

כ' טבת תשפ"ג

דף פ' - ע"א

ביאור המשנה שלדעת ת"ק 'אם ארחץ' ו'אם לא ארחץ' 'אם אתקשט' ו'אם לא אתקשט' הם נדרי עינוי נפש, ולרבי יוסי אינם עינוי נפש

להוי אמינא: גם לדעת ת"ק אין במניעת רחיצה משום עינוי נפש [ממה שלא נקט שאסרה על עצמה רחיצה, אלא נקט רחיצה לתנאי], ו'אם ארחץ היינו שאסרה פירות העולם עליה אם תרחץ. והקשו: למה יפר, לא תרחץ ולא תיאסר. [שאינן לאסרה מעתה - שמא תרחץ ותיאסר, שהרי לא אמרה שתיאסר מ'היום', וא"כ הנדר חל רק אחר שתרחץ. ואף חכמים החולקים על ר' נתן וסוברים שאפשר להתיר נדר אף קודם שנתקיים התנאי, מודים שאם תלתה נדרה בדבר שאינו לא מעינוי נפש ולא מדברים שבינו לבינה והוא דבר שאפשר לה לעמוד בו - אינו מפר קודם שחל]. ואם הטעם הוא שיש לחשוש שתרחץ ותיאסר, קשה מדוע חלק רבי יוסי בלשון 'אין זה עינוי נפש', והלא מודה שאיסור מפירות העולם נחשב לעינוי. ואם כוונתו לחלוק שאין לחשוש שתרחץ ותיאסר, היה לו לומר 'אין יכול להפר משום נדרי עינוי נפש'.

שלב ב': מדובר באמרה 'קונם הנאת רחיצה עלי לעולם

אם ארחץ פעם אחת', שאמנם מניעת רחיצה ראשונה אין בה עינוי נפש, אעפ"כ יכול להפר, כיון שאם תרחץ תיאסר ברחיצה עולמית והרי זה עינוי נפש. ולרבי יוסי גם רחיצה עולמית אין בה משום עינוי נפש. הגמרא מקשה: משמע מלשון רבי יוסי שחולק רק משום שסובר שמניעת רחיצה אין בה עינוי נפש, אבל אם הנדר עצמו יש בו עינוי נפש, כגון שאמרה שיאסרו פירות עולם עליה אם תרחץ - יפר, וקשה: לא תרחץ ולא תיאסר בפירות עולם.

שלב ג': לת"ק אף מניעת רחיצה יום אחד יש בה עינוי נפש, ומדובר באמרה 'הנאת רחיצה עלי לעולם אם ארחץ היום', ולרבי יוסי אינו מפר, משום שאפילו רחיצה עולמית אין בה עינוי נפש. [אך יכול להפר משום 'בינו לבינה', אבל מניעת רחיצה יום אחד - אין בה לא עינוי נפש, ולא משום 'בינו לבינה']. והקשו: כיצד נפרש המשך המשנה - 'אם לא ארחץ', שאי אפשר לפרש על דרך 'אם ארחץ' - שאמרה 'תיאסר הנאת רחיצה לעולם עלי אם לא ארחץ היום', שמדוע יפר, תרחץ ולא תיאסר. ואם נפרש שאסרה הנאת רחיצה עליה לעולם אם לא תרחץ במי משרה, עדיין קשה כיצד נפרש 'אם לא אתקשט', שאין לפרש 'אם לא אתקשט בנפש', שאין זה קישוט אלא לכלוך.

דף פ' - ע"ב

למסקנא ד' הלשונות שבמשנה מתפרשים כך: 'הנאת רחיצה עלי לעולם אם ארחץ היום' [אמנם הר"ן כתב שאין צריך לפרש שאמרה 'היום'], 'שבועה שלא ארחץ', 'הנאת קישוט עלי לעולם אם אתקשט היום', 'שבועה שלא אתקשט'. חכמים סברו שמניעת רחיצה וקישוט יש בה עינוי נפש, ורבי יוסי סבר שאין בה עינוי נפש. [ולא קשה מדוע לא אמר 'תנאי זה אין בו עינוי נפש' - כיון שנקט ת"ק גם לשון שבועה בלא תנאי. ונקט התנאי שתי הלשונות: לשון קונם בתנאי - שאף שעדיין לא חל הנדר, לדעת חכמים יכול להפר, בשבועה - שאף שכבר חל האיסור, לדעת רבי יוסי אינו מפר. להלכה: לר"ן - הלכה כחכמים שמניעת רחיצה וקישוט יש בה עינוי נפש, ומפר גם לאחרים. לרמב"ם - הלכה כרבי יוסי, ולהלן (דף פ"א) יבואר אם מפר לעצמו משום 'בינו לבינה'.

רחיצה אין חייבים עליה כרת ביום הכיפורים, שנאמר 'תענו את נפשותיכם' - עינוי שניכר בו ביום, ומניעת רחיצה העינוי לאחר זמן, אמנם לענין נדרים נחשבת מניעת רחיצה עינוי נפש (לחכמים) שנאמר 'לענות נפש' - נדר המביא לידי עינוי נפש.

מענין של בני העיר שאינו מספיק לשתייתם ולשתיית בני עיר אחרת - חייבים קודמים לחיי אחרים, שנאמר 'וחי אחיך עמך', וכן שתיית בהמתם קודמת לשתיית בהמת אחרים, וכן כביסתם קודמת לכביסת אחרים. חיי אחרים וכביסת בני העיר - לת"ק חיי אחרים קודמים [ואין זה סותר שיטתו לענין נדרים שמניעת רחיצה היא עינוי נפש: א. רק מניעת רחיצת הגוף היא עינוי, אך לא מניעת כביסת בגדים. ב. גם מניעת כביסה יש בה עינוי כמו מניעת רחיצה, אך אעפ"כ חיי אחרים קודמים לכך]. **לרבי יוסי -** כביסתם קודמת, שלבישת בגדים מזוהמים מביאה לשעמום ותימהון לב.

זוהמת הראש כשאינו מסרקו - מביאה לסימוי עינים, זוהמת הבגדים - מביאה לשעמום ותימהון לב, זוהמת הגוף - מביאה שחין ואבעבועות.

לרבי יוסי מניעת כביסה גרע ממניעת רחיצה - שלשחין הבא מניעת רחיצה יש רפואה, ולא לשעמום הבא ממניעת כביסה.